

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 sierpnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Cierpiał
Sędziowie:	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2014 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **W. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o spłatę emerytury

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 1 sierpnia 2013 r. sygn. akt VII U 1371/13

1. zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że przyznaje wnioskodawczyni prawo do odsetek ustawowych od dnia 16 stycznia 2013 r.

2. w pozostałym zakresie apelację oddala.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
--	----------------------	-------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia **25 marca 2013 r.** znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., rozpoznając wniosek z dnia 23 listopada 2012 r. na podstawie art. 151§1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267), odmówił **W. S.** uchylecia decyzji z dnia 3 października 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza, na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach

publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 257, poz. 1726 oraz z 2001 r. nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.), prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, iż Trybunał Konstytucyjny nie wskazał ani w wyroku, ani w jego uzasadnieniu innej daty utraty mocy prawnej przepisów. Tym samym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012 r. okresu zawieszenia emerytur na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzją z dnia 23 kwietnia 2013 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. na podstawie art. 111 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. nr 98, poz. 1071) uzupełnił ww. decyzję z dnia 25 marca 2013 r. o zapis dotyczący odmowy W. S. prawa do odsetek od świadczenia zawieszono w okresie od 1 października 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r.

Pismem z dnia 8 kwietnia 2013 r. W. S. odwołała się od decyzji z dnia 25 marca 2013 r., zaskarżając ją w całości i domagając się jej zmiany poprzez uchylenie decyzji z dnia 3 października 2011 r. w części zawieszającej prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r. i nakazanie organowi rentowemu wypłaty za ten okres zaległej emerytury wraz z ustawowymi odsetkami. Odwołująca powołała się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 stycznia 2012 r. i wskazała, że przyczyna prawna wstrzymania wypłaty emerytury wobec niej nigdy nie istniała, dlatego ubezpieczonej należy się wypłata emerytury począwszy od 1 października 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w P., w odpowiedzi na odwołanie przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania.

W piśmie z dnia 17 czerwca 2013 r. odwołująca wskazała, że zaskarża także decyzję ZUS z dnia 23 kwietnia 2013 r.

Wyrokiem z dnia 1 sierpnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 25 marca 2013 roku znak(...), uzupełnioną decyzją z dnia 23 kwietnia 2013 roku znak (...), w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do podjęcia wypłaty na rzecz W. S. świadczenia emerytalnego za okres od dnia 1 października 2011 roku do 31 sierpnia 2012 roku, przyznając ustawowe odsetki od dnia 16 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

W. S., ur. (...), w dniu 25 czerwca 2009 r. złożyła wniosek o emeryturę.

W chwili składania wniosku odwołująca pozostawała w stosunku pracy. Była zatrudniona w Gimnazjum na (...)w P..

Decyzją z dnia 6 lipca 2009 r. znak (...)organ rentowy przyznał W. S. prawo do emerytury od dnia 1 czerwca 2009 r., tj. pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku. Świadczenie do wypłaty uległo zmniejszeniu o kwotę maksymalnego zmniejszenia z powodu osiągnięcia przychodu powyżej 70% przeciętnego wynagrodzenia.

Decyzją z dnia 28 kwietnia 2011 r. znak (...) organ rentowy podjął wypłatę emerytury odwołującej w pełnej wysokości od dnia 1 czerwca 2011 r., tj. od miesiąca, w którym odwołująca ukończyła 60 lat.

Decyzją z dnia 3 października 2011 r. znak (...) organ rentowy na podstawie przepisu art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 25, poz. 1726) wstrzymał odwołującej od dnia 1 października 2011 r. wypłatę emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia.

W dniu 31 sierpnia 2012 r. W. S. przedłożyła w siedzibie organu rentowego świadectwo pracy z dnia 31 sierpnia 2012 r., dokumentujące rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31 sierpnia 2012 r. i w piśmie z dnia 10 września 2012 r. wniosła o podjęcie wypłaty emerytury.

Decyzją z dnia 14 września 2012 r. znak (...) organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury odwołującej i wznowił wypłatę świadczenia począwszy od dnia 1 września 2012 r.

W dniu 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie K 2/12, w którym stwierdził, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W piśmie z dnia 23 listopada 2012 r. W. S., powołując się na powyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego, zwróciła się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddziału w P., o podjęcie wypłaty emerytury od 1 października 2011 r. i wypłatę zaległych świadczeń emerytalnych wraz z odsetkami, wstrzymanych w związku z kontynuacją zatrudnienia.

Rozpoznając powyższy wniosek, organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję odmowną z dnia 25 marca 2013 r., uzupełnioną decyzją z dnia 23 kwietnia 2013 r.

Mając na uwadze powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie W. S. okazało się zasadne.

Sąd Okręgowy wskazał na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego, na który powoływała się również odwołująca, który w dniu 13 listopada 2012 r. został wydany w sprawie K 2/12. W wyroku tym Trybunał stwierdził, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu tego wyroku podkreślano, iż dotyczy on osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., tj. w czasie, kiedy emerytura była przyznawana na podstawie przepisów wskazujących, że jest należna po osiągnięciu odpowiedniego wieku oraz udowodnieniu wymaganego stażu pracy, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołująca nabyła prawo do emerytury od dnia 1 czerwca 2009 r., a więc w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., kiedy to, jak wskazano wyżej, dla uzyskania świadczenia emerytalnego nie było wymagane rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego odnosi się więc do sytuacji, w której znalazła się odwołująca.

Ustosunkowując się do zarzutu organu rentowego wskazującego, że decyzja o wstrzymaniu wypłaty emerytury z dnia 27 września 2011 r. została wydana na podstawie obowiązującego przepisu, a orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego powodują utratę mocy obowiązującej aktu prawnego jedynie na przyszłość, Sąd Okręgowy stwierdził, że stanowisko to należało uznać za niezasadne.

Sąd Okręgowy wskazał, że całkowicie podziela kierunek wykładni przedstawiony w jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Sądów Apelacyjnych, z którego wynika, że orzeczenia Trybunału są skuteczne ex tunc. Rozumie się przez to, że chociaż akt normatywny uznany za niezgodny z Konstytucją traci moc obowiązującą w dacie opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego, to jednak przepis uznany przez

Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją nie może być stosowany przez sądy i inne organy w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału. (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2008 r., I CSK 379/08, LEX nr 531567, wyrok z dnia 20 maja 2008 r. sygn. I CSK 379/08, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2006 r. sygn. I PK 116/05, postanowieniu z dnia 7 grudnia 2000 r., sygn. III ZP 27/00, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 21 lutego 2013 r., sygn. III AUa 41/13, wyrok NSA w Warszawie z dnia 17 listopada 2010 r., sygn. I OSK 108/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2007 r., sygn. III PK 96/06, OSNP 2008/5-6/61, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 października 2011 r., sygn. III AUa 451/11).

Sąd Okręgowy wskazał, że wstrzymanie wypłaty emerytury W. S. za okres od 1 października 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r. nastąpiło na podstawie przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uznanego następnie przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. za niezgodny z Konstytucją RP. Niezgodność ww. przepisu z art. 2 Konstytucji dotyczyła osób, które nabyły prawo do świadczenia emerytalnego przed 1 stycznia 2011 r., a więc również odwołującej. W związku z tym odwołującej niezasadnie zawieszono wypłatę emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r. Tym samym powyższe stwierdzenie musiało prowadzić do uznania, że zachodziły podstawy do wznowienia postępowania zakończonego decyzją z dnia 27 września 2011r. i uchylenia tej decyzji w części, w jakiej wstrzymała ona prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 31 sierpnia 2012r.

Wydając rozstrzygnięcie w zakresie odsetek, Sąd Okręgowy wskazał, że miał na uwadze treść art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, nr 205, poz. 1285 ze zmianami).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie powołanych przepisów i przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do podjęcia wypłaty na rzecz W. S. świadczenia emerytalnego za okres od dnia 1 października 2011 roku do 31 sierpnia 2012 roku, przyznając ustawowe odsetki od dnia 16 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał inną datę początkową przyznania odsetek, mianowicie 16 stycznia 2013 roku.

Apelację od powyższego wyroku złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w P.. Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił naruszenie prawa materialnego poprzez niezastosowanie obowiązujących przepisów art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 257, poz. 1726 ze zm.) w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) co do okresu od dnia 1 października 2011r. do dnia 31 sierpnia 2012r., to jest okresu przed utratą mocy obowiązującej tych przepisów, w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011r. bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, mimo że na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r., sygn. akt K 2/2012, ogłoszonego w Dzienniku Ustaw z 2012r., poz. 1285, przepisy te straciły moc obowiązującą dopiero od dnia 22 listopada 2012r. w ww. zakresie oraz naruszenie art. 85 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych -Dz.U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm. w zw. z art. 118 ust. 4-5 cyt. wyżej ustawy z dnia 17.12.1998r.

Wskazując na powyższe podstawy apelacji organ rentowy o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania ubezpieczonej od decyzji organu rentowego z dnia 25.3.2013r. uzupełnionej decyzją z dnia 23.4.2013r.

W uzasadnieniu apelacji, apelujący podniósł, że w jego ocenie utrata mocy obowiązującej przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją następuje z chwilą wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja organu rentowego okazała się bezzasadna w części.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu I instancji i uznaje je za swoje, bez konieczności ich przytaczania.

Poza sporem pozostają okoliczności niniejszej sprawy. Organ rentowy wstrzymał odwołującej wypłatę świadczenia od dnia 1 października 2011r. z uwagi na nierozwiązanie stosunku pracy. Podstawą tego rozstrzygnięcia był art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.; dalej ustawa emerytalna), zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Powyższy przepis został dodany z dniem 1 stycznia 2011r. przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1726). Regulacja ta oznaczała, że prawo do emerytury ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do świadczenia emerytalnego.

Wprowadzone do systemu emerytalnego rozwiązanie budziło wątpliwości świadczeniobiorców co do zgodności z Konstytucją. W rezultacie w przedmiotowej sprawie wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny, który w przytoczonym już powyżej wyroku z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 (Dz. U. z 2012 r. poz. 1285) orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt. 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 r.

Mając na uwadze treść i zakres apelacji, rozstrzygnąć należy czy istniały przesłanki do wypłaty wstrzymanego świadczenia emerytalnego od dnia 1 października 2011 r., czy też od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Należało, zatem rozstrzygnąć w pierwszej kolejności zakres skutków derogacyjnych niekonstytucyjnego przepisu, w szczególności czy przepis niekonstytucyjny traci moc ex tunc (od początku jego wejścia w życie) czy też ex nunc (od momentu stwierdzenia jego niekonstytucyjności).

Niewątpliwie poruszona problematyka skuteczności wyroków Trybunału Konstytucyjnego należy do zagadnień skomplikowanych i mogących budzić wątpliwości. Jak wynika z analizy wyroku Trybunału Konstytucyjnego wydanego w sprawie K 2/12, utrata mocy obowiązującej niekonstytucyjnego przepisu nie została odroczone w czasie, a zatem rozważenia wymaga, czy w takim razie należy automatycznie stwierdzić utratę mocy obowiązującej przepisu ze skutkiem ex tunc.

W doktrynie ukształtowały się dwa przeciwstawne stanowiska. Pierwsze reprezentuje pogląd znajdujący oparcie w założeniu wynikającym z treści art. 190 ust. 1 Konstytucji, zgodnie z którym orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Skoro więc przepis traci moc z określoną datą, to znaczy, że do tego czasu wywiera skutki prawne (tak uważa apelujący).

Z drugiej strony istnieje ugruntowane stanowisko głoszące, iż przepis traci swój byt ex tunc, a więc od początku jego obowiązywania. Ma to miejsce w sytuacji, gdy sam tryb uchwalania ustawy był wadliwy.

W tym miejscu trzeba zwrócić uwagę na treść uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie K 2/12. Otóż Trybunał zauważył, że w toku prac legislacyjnych pierwotnie nowelizacja miała obejmować osoby przechodzące na wcześniejszą emeryturę. Z uwagi na zmianę zakresu zastosowania tej nowelizacji zostały podniesione uwagi krytyczne odnośnie konstytucyjności tego rozwiązania, wobec czego nowelizacja objęła osoby, które uzyskały prawo do emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

W dalszej kolejności trzeba zauważyć, że nie tylko doktryna, lecz także orzecznictwo Sądu Najwyższego formułuje stanowisko zmierzające w kierunku niestosowania przepisu niekonstytucyjnego do stanów faktycznych, w których formalnie nie dokonano jeszcze derogacji. Na poparcie tej tezy można odwołać się do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2000 r. w sprawie sygn. III ZP 27/00, OSNP 2001/10/331, zgodnie z którym akt normatywny uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą nie powinien być stosowany przez sąd w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału. Podobny pogląd wypowiedział Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 września 2001 r., II UKN 542/00, OSNP 2003/11/276, stwierdzając, że sąd drugiej instancji, który rozstrzyga sprawę po stwierdzeniu niezgodności przepisu ustawy z Konstytucją, nie może pominać stanowiska Trybunału Konstytucyjnego i oddalić apelacji od wyroku, który został wydany przez sąd pierwszej instancji na podstawie przepisu niezgodnego z Konstytucją. W kolejnym wyroku z dnia 12 czerwca 2002 r., II UKN 281/01, Sąd Najwyższy zaprezentował stanowisko, że nie jest usprawiedliwioną podstawą kasacji zarzut zaniechania zastosowania przepisu ustawy obowiązującego w dacie wyrokowania, który to przepis następnie został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego, co do tego, że przy rozpoznawaniu środka odwoławczego sądy nie powinny stosować przepisu prawa, który został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, jest jednolite. Zaprezentowana linia orzecznictwa Sądu Najwyższego jest stabilna i prowadzi do wniosku, że utrata mocy obowiązującej przepisu z powodu jego niezgodności z Konstytucją co do zasady oznacza, że przepis ten nie może być stosowany poczynając od daty jego uchwalenia. Wyrok Trybunału ma generalnie skutki retroaktywne, a przez to zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem już niekonstytucyjnego przepisu (vide także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r., V CO 43/08, LEX nr 564856, wyrok z dnia 21 listopada 2006 r., II PK 42/06, LEX nr 950622; wyrok NSA w Warszawie z dnia 15 listopada 2006 r., II OSK 1349/05, Lex 318307; wyrok SN z dnia 10 listopada 1999 r., I CKN 204/98, OSNC 2000, Nr 5, poz. 94; wyrok z dnia 16 grudnia 1999 r., II CKN 632/98, niepubl.).

Nie można pominąć, że w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2009 r., II PO 8/08, wyrażono stanowisko, iż po wznowieniu postępowania na podstawie art. 401 § 1 k.p.c., Sąd stwierdzając, że orzeczenie wydane zostało na podstawie obowiązującego aktu prawnego, ma jednocześnie przesłankę do innego rozstrzygnięcia sprawy, uznając, że choć akt ten obowiązywał, to nie powinien być zostać w sprawie zastosowany, co okazało się dopiero po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego (LEX nr 738350). W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że akt normatywny uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą, nie powinien być stosowany przez Sąd w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału.

Przyjęcie rozumowania odmiennego niż przedstawiono wyżej, sprowadza się do konieczności formułowania podstawy prawnej wyroku na podstawie niezgodnego z Konstytucją przepisu ustawy wprowadzającej w życie obowiązek wstrzymania emerytury w stosunku do osoby, która nie rozwiązała stosunku pracy. Niekonstytucyjność przepisu ustawowego z istoty rzeczy jest stwierdzana po okresie jego obowiązywania, w sytuacji, w której regulacja wywarła negatywny skutek w sferze praw jednostki. Nie można dzielić uprawnień skarżącej do emerytury na okres do dnia ogłoszenia wyroku Trybunału (zasadne wstrzymanie świadczenia) i po dniu ogłoszenia wyroku Trybunału (wznowienie prawa do świadczenia). Co prawda niniejsza sprawa nie jest sprawą ze skargi o wznowienie postępowania, jednakże wobec treści przedstawionego wyżej stanowiska Sądu Najwyższego, okoliczność ta pozostaje bez znaczenia.

W konsekwencji odwołująca ma prawo do uzyskania świadczenia, które zostało jej wstrzymane w sposób niezgodny z prawem. Skutek retroaktywny orzeczeń Trybunału powinien w szczególności dotyczyć sytuacji, gdy wykonanie wyroku nie wymaga zmian legislacyjnych.

Rozstrzygając sporne zagadnienie należy też zauważyć, że na tle stanów faktycznych wywołanych orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., w sprawie K 2/12, zapadły orzeczenia wskazujące jednoznacznie na retroaktywny skutek wyroku Trybunału (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 21

lutego 2013 r., II AUa 41/13, LEX nr 1280645; wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 17 kwietnia 2013 r., w sprawie sygn. III AUa 1202/12, Lex 1306033).

Reasumując powyższe rozważania, stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności z Konstytucją art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prowadzi do derogacji uznanych za niezgodne z Konstytucją przepisów ze skutkiem *ex tunc*, co zasadnie przyjął Sąd Okręgowy.

W związku z powyższym stwierdzeniem Sąd Okręgowy zasadnie zawarł w orzeczeniu także rozstrzygnięcie co do odsetek. Wbrew temu co twierdzi apelujący, Sąd I instancji prawidłowo zastosował przepisy art. 118 ustawy z 18 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, art. 85 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art. 85 ust.1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Brzmienie tego przepisu, zdanie drugie, prowadzi do wniosku, iż do daty publikacji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, która nastąpiła w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 r., pozwany nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w realizacji prawa wnioskodawczyni do wypłaty emerytury od 1.10.2011r. Organ rentowy zastosował bowiem z dniem 1.10.2011r. obowiązujące przepisy prawa. Dopiero orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego uznające daną normę za sprzeczną z ustawą zasadniczą, winno wywołać odpowiednie działania ze strony pozwanego, ale i to dopiero na wniosek ubezpieczonego

Zgodnie z art. 118 ust.1 ustawy emerytalnej, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia, lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W myśl ust. 5 tego przepisu wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni.

Z kolei zgodnie z treścią uregulowań § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu, lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U.1999.12.104) odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5. Okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji. Okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności.

Odwołująca W. S. złożyła wniosek o uchylenie decyzji z dnia 3 października 2011r. i wypłatę zaległego zawieszonoego świadczenia emerytalnego w dniu 23 listopada 2012r. Zatem w niniejszej sprawie 30-dniowy termin na wydanie decyzji rozpoczął swój bieg 24 listopada 2012r., a zakończył bieg w dniu 24 grudnia 2012r., co oznacza, że najbliższy termin płatności emerytury wnioskodawczyni po tej dacie przypadał na dzień 15 stycznia 2013 r., dlatego odsetki należne są od dnia 16 stycznia 2013 r.

Z uwagi na fakt, iż Sąd Okręgowy przyznał odsetki od 16 grudnia 2012 roku, zamiast od 16 stycznia 2013 roku, Sąd Apelacyjny w tej części na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i przyznał wnioskodawczyni prawo do odsetek ustawowych od dnia 16 stycznia 2013 r. (pkt 1 wyroku).

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt 2 wyroku).

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
--	----------------------	-------------------------------